

بررسی تأثیر حضور پلیس بر احساس امنیت اجتماعی افراد در تفرجگاه‌های

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۳/۱۲

علی حسینی^۱، حسن موسی زاده^۲، علی سعیدی^۳

از صفحه ۲۷ الی ۵۶

چکیده

زمینه و هدف: احساس امنیت یکی از شاخص‌های کیفیت زندگی است. یکی از عوامل تهدیدکننده حضور مردم در فضاها عمومی تشویش یا احساس ناامنی می‌باشد. هدف از پژوهش حاضر بررسی تأثیر حضور پلیس بر احساس امنیت افراد در تفرجگاه‌های استان‌های گلستان، مازندران و گیلان بود.

روش‌شناسی: برای رسیدن به این هدف تعداد ۵۹۸ نفر (از هر استان حدود ۲۰۰ نفر) از تفرج‌کنندگان در تفرجگاه‌های استان‌های گلستان، مازندران و گیلان با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه محقق ساخته احساس امنیت در حضور پلیس را تکمیل نمودند و داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که مردم در حضور پلیس به خصوص به صورت استقرار و گشت-زنی احساس امنیت خوبی دارند به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور فیزیکی و نمادی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور استقرار و گشت‌زنی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت بین زنان و مردان تفاوت معنادار وجود ندارد. بین انواع احساس امنیت (جانی، مالی و حیثیتی) با توجه به نحوه حضور پلیس تفاوت معنادار وجود ندارد.

نتیجه‌گیری: بین استان‌های گیلان، مازندران و گلستان به لحاظ احساس امنیت در حضور پلیس تفاوت معنادار وجود دارد بنابراین، حضور واقعی پلیس در تفرجگاه‌ها به احساس امنیت کمک می‌کند.

واژه‌های کلیدی:

حضور پلیس، احساس امنیت، تفرجگاه‌ها، گلستان، مازندران، گیلان.

۱. استادیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آزادشهر، a.hosseinaei@gmail.com

۲. باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، (نویسنده مسئول)

htmosazadeh@gmail.com

۳. کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان، ایران.

مقدمه

موضوع امنیت^۱ در هر اجتماع و در هر دوره تاریخی موضوع مهم و بنیادی بوده است. انسان پیوسته در طول تاریخ برای حفظ امنیت خود تلاش کرده است. چرا که، وجود امنیت منجر به پیشرفت جوامع و بروز خلاقیت‌ها شده و عدم آن منجر به نابسامانی‌های اجتماعی شده است. در واقع امنیت پایه هرگونه پیشرفت علمی، اقتصادی، اجتماعی و ... است (کامران و شعاع برآبادی، ۱۳۸۹).

مفهوم احساس امنیت یکی از شاخص‌های کیفیت زندگی در شهرها است و آسیب‌های اجتماعی از مهم‌ترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند (عظیمی، ۱۳۸۴). یکی از عوامل تهدیدکننده حضور مردم در فضاهای عمومی تشویش یا احساس ناامنی است. ناامنی مکان‌ها و فضاهای عمومی، نشاط و سلامتی را در زندگی روزمره مختل می‌کند و با ایجاد مانع بر سر راه رشد فرهنگی و مشارکت عمومی، هزینه‌های زیادی را بر جامعه تحمیل می‌نماید (افتخاری، ۱۳۸۱).

تفرجگاه‌ها و اماکن تفریحی از مراکزی است که افراد برای گذران اوقات فراغت و کسب لذت‌های طبیعی و خدادادی از آن استفاده می‌کنند. افراد در این اماکن خستگی روزهای کار و تکلیف را از تن به در می‌کنند و درصدداند تا با تجدید انرژی مجدداً به سوی تکالیف اصلی زندگی مثل کار یا تحصیل برگردند. چنانچه عاملی مثل ناامنی آرامش آن‌ها را برهم زند خستگی نه تنها برطرف نمی‌شود بلکه دوچندان نیز می‌شود. بنابراین، حفظ امنیت و آرامش تفرجگاه‌ها از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین موضوعات است. پژوهش حاضر نیز در صدد است تا اثر حضور پلیس را بر احساس امنیت مردم در این تفرجگاه‌ها بیازماید.

1. security.

بیان مسأله

امنیت شامل نبود خطر و کسب فرصت‌ها و تأمین منافع و ارزش‌ها است (ساروخانی و نویدنیا، ۱۳۸۵). احساس امنیت را می‌توان در امان بودن یا در امان حس کردن خود از تهدید تعریف نمود. در مقابل احساس ناامنی و ترس بر وضعیتی دلالت دارد که در آن افراد با محیط تهدیدکننده مواجه هستند (کامران و شعاع برآبادی، ۱۳۸۹). در واقع زمانی که فرد احساس کند در جامعه و تعاملات اجتماعی، خطری جان، مال یا سلامتی وی را مورد تهدید و تعرض قرار نمی‌دهد، می‌توان گفت فرد دارای احساس امنیت است. این احساس امنیت از طریق اعتماد به ارگان‌های تأمین کننده امنیت، دولت، مدرسه، نظام اقتصادی، خانواده، شبکه دوستان و ... تأمین می‌شود. بنابراین، درجه اعتمادورزی فرد به دیگران مشخصه مناسبی برای تعیین درجه احساس امنیت وی تلقی می‌گردد (گروسی، میرزایی و شاهرخی، ۱۳۸۶).

یکی از عوامل مهم برای احساس امنیت در عموم، آگاهی آن‌ها از این مسأله است که پلیس به سرعت و به طور مناسب عکس‌العمل نشان خواهد داد (کیفیت ارائه خدمات). حجم واکنش‌ها و سطوح مختلف اجرا در سازمان ایجاد سرگشتگی می‌کند. انتظارات و تقاضاهای عموم در برخی موارد متناقض است. از یک طرف آن‌ها خواهان نظم و اجرای سختگیرانه قانون و ایجاد قوانین دیگری برای حمایت، فهم، میانجیگری و حل مسائل و نیز مدارا و ارفاق و احترام به حقوق انسانی در قبال مجرمان هستند (لامبروپولو،^۱ ۲۰۰۷).

تأثیر مستقیم حضور پلیس در محل زندگی در کاهش درک خطر احتمالی جرایم و در کاهش احساس ناامنی که از طریق توانایی جمعی بالا و رضایت خاطر بالا از محل زندگی به میزان متعادل و متوسطی می‌رسد، همکاری‌های آینده بین ساکنان و اجرای

1 Lamborpolo .

قانون در مبارزه با جرایم را نوید می‌دهد. محله‌هایی با نهادهای گوناگون (مانند پلیس، مدارس، کلیسا و ارگان‌های خدماتی) احتمالاً بهتر می‌توانند هنجارهای اجتماعی رفتار مطلوب را با موفقیت اجرایی کنند و فرصت شرکت در سازمان‌های محلی به منظور آسایش همگانی و جمعی محلی زندگی را برای شهروندان فراهم نمایند. یکی از تأثیرات مثبت سطوح بالای قابلیت جمعی و رضایت خاطر کلی همانگونه که در بالا دیده شد، کاهش نگرانی شهروندان در قبال جرم و جنایت و احتمال قربانی شدن آن‌ها است (فرگوسن^۱ و میندل^۲، ۲۰۰۷).

در همین راستا نیروی انتظامی با اتخاذ رهیافتی علمی و نظام‌مند و با اعتقاد به لزوم و هماهنگی تمام دستگاه‌های دخیل در حوزه‌های امنیت عمومی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در تولید و حفظ امنیت نقش دارند و براساس اصول جامعه‌محوری نقداً پیشگیری از وقوع جرایم، تقدم امنیت نرم‌افزاری به امنیت سخت‌افزاری و تمرکز عمده بر حقوق شهروندی، بسترهای اجتماعی امنیت و ایجاد ظرفیت‌های مشارکت‌پذیری در سیستم امنیت عمومی و... در سال‌های اخیر طرح راهبردی کلان مدیریت امنیت عمومی را تدوین و پیشنهاد کرده است (عبدی، ۱۳۸۱؛ قالیباف، ۱۳۸۴) براساس جستجوی نگارنده در پایگاه‌های اطلاعاتی و علمی به نظر می‌رسد که پژوهش‌ها در خصوص تأثیر حضور پلیس بر احساس امنیت اجتماعی به میزان کافی صورت نگرفته است. به علاوه، پژوهش‌های انجام شده، مراکز تفریحی و تفرجگاه‌ها را کمتر مورد توجه قرار داده‌اند.

از جمله حوزه‌های مهم زندگی افراد که متأثر از وجود احساس امنیت است، اوقات فراغت می‌باشد. امروزه اوقات فراغت در بسیاری از جوامع بشری و زندگی شهری و

1. Ferguson .

2.Mindel .

نوین یک موضوع سطحی و پیش پا افتاده بلکه به عنوان موضوعی که در آن بسیاری از اتفاقات زندگی بشری رخ خواهد داد، مورد بحث قرار می‌گیرد (عبدی، شرافتی‌پور و سجادی، ۱۳۸۸).

در این اوقات دولت‌ها سعی می‌کنند تا فضایی را فراهم نمایند که طی آن شهروندان، به دور از دغدغه‌های کاری روزانه و معمولی خود، در موقعیتی قرار گیرند که بتوانند با آرامش خاطر تفریح کنند و در محل کار خود با نیروی مضاعفی حاضر شوند (عبدی و همکاران، ۱۳۸۸).

مبانی نظری

در خصوص نقش پلیس در امنیت نظریات مختلفی ارائه شده است. برای مثال هاتر، بورسیک و گراسیک، پلیس را به عنوان نهادی کلیدی در کنترل اجتماعی عمومی در محله‌ها مطرح می‌کنند. نیروی پلیس در جوامع دموکراتیک، ادعا می‌کند که حق انحصاری اجرای قانون در به کارگیری اعمال فشار، زور و خشونت برای بازیابی نظم در دست او است (طاهری، ربانی و ادیبی سده، ۱۳۹۱).

براساس نظریه سرمایه اجتماعی، شبکه‌های پشتیبان اجتماعی، نهادهای محلی، هنجارها و ضوابط مشترک، تعاملات دو سویه بین اعضاء و فعالیت‌های جمعی اعضای جامعه می‌تواند برای ایجاد فواید همگانی مورد استفاده قرار گیرد. براساس این نظریه، نیروی پلیس به عنوان یک نهاد کنترل اجتماعی، تأثیری محرک بر کارهای جمعی شهروندان برای پایین آوردن نرخ جرم در محل زندگی و همسطح کردن تراز ترس و جرم براساس هنجارهای بومی دارد. تأثیر مستقیم حضور پلیس در محل زندگی در کاهش درک خطر احتمالی از جرایم و کاهش ترس از جرم که از طریق توانایی جمعی بالا و رضایت خاطر بالا از محل زندگی به میزان متعادل و متوسطی می‌رسد، همکاری بین

ساکنان و اجرای قانون در مبارزه با جرایم را نشان می‌دهد (سامپسون،^۱ ۲۰۰۱؛ به نقل از کامران و شعاع برآبادی، ۱۳۸۹).

پلیس به عنوان بخشی از دولت نقش نظارت و کنترل بیرونی و رسمی را در مدیریت امنیت عمومی در هر جامعه‌ای عهده‌دار است و یکی از بحث‌انگیزترین کارکردهای اجتماعی پلیس در جوامع دموکراتیک این است که پلیس نهادی از دولت است. زیرا وظیفه اصلی دولت‌های ایجاد امنیت برای ملت است و سازمان پلیس نماد برقراری امنیت بوده، و در منظر مردم به عنوان نماینده دولت است (رید،^۲ ۲۰۰۰، نقل از احمدی، ۱۳۸۴). فلسفه وجودی پلیس در این حوزه اساساً افزایش ضریب اطمینان خاطر و آرامش مردم و کاهش ضریب ناامنی افراد در شبکه روابط و مناسبات اجتماعی می‌باشند تا جایی که حتی اقتدار و کارآمدی نظام سیاسی در سطح ملی نیز تحت-الشعاع نوع راهبرد عملکرد پلیس قرار می‌گیرد و نظامی که در تأمین امنیت عمومی و حفظ جان و مال و آبروی آحاد شهروندان خود توانایی کافی نداشته باشد حکومتی ناکارآمد محسوب می‌شود (عبدی، ۱۳۸۱).

پلیس برای ایفای نقش حساس خود در مدیریت امنیت عمومی نیاز به برنامه‌ریزی جامع و همه‌جانبه و راهبردهای کلان در قلمرو و امنیت عمومی دارد که به جهت فرایند مدرنیزاسیون از سوی آسیب‌های اجتماعی فزاینده خصوصاً در جوامع جهان سوم که در حال توسعه می‌باشند، بیش از پیش تهدید می‌شود. لذا پلیس به تنهایی از عهده مدیریت عمومی بر نمی‌آید (عبدی، ۱۳۸۶). بنابراین، به طور قطع برنامه‌ریزی برای مدیریت امنیت اجتماعی (عمومی) بایستی از جامعیت لازم برخوردار باشد تا بتواند فرآیند تصمیم‌گیری، نظارت و اجراء که در حوزه مدیریت اجتماعی است را با بهره-

1. Sompson.

2. Reid.

مندی از انگیزش سیستمی به کار گیرد و می‌بایست نقش و جایگاه هر یک از سیستم‌های چهارگانه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی را در این خصوص مشخص کرد (قالیاف، ۱۳۸۴).

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های انجام شده در خصوص تأثیر حضور پلیس بر امنیت اجتماعی، حاکی از اثر مثبت حضور پلیس است. ترابی و همکاران (۱۳۸۷) دریافته‌اند که عملکرد پلیس در اجرای طرح ارتقای امنیت اجتماعی با رویکرد مبارزه با مواد مخدر از دیدگاه مردم مثبت ارزیابی شده است و مردم از عملکرد پلیس در رابطه با برخورد با معتادان به مواد مخدر و قرص‌های روانگردان رضایت داشتند.

ضرابی، شرفی و زنگنه (۱۳۹۱) در پژوهشی در خصوص سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد با تأکید بر عملکرد پلیس در رسانه‌های جمعی دریافته‌اند که بین احساس امنیت شهروندان شهر مشهد و شاخص‌های عملکرد رسانه‌ها و عملکرد پلیس رابطه معناداری وجود دارد.

طاهری، ربانی و ادیبی سده (۱۳۹۱) در پژوهشی در مورد رابطه نقش پلیس و احساس امنیت در شهر اصفهان در سال ۱۳۸۸ دریافته‌اند که بین نقش پلیس با احساس امنیت در بین شهروندان اصفهانی رابطه معنادار وجود دارد. در مورد ابعاد نیز، بین بُعد جدیت پلیس با بُعد فکری احساس امنیت، بُعد عملکرد پلیس با بُعد مادی و جمعی احساس امنیت با بُعد توانایی پلیس با بُعد جمعی و فکری احساس امنیت رابطه معنادار وجود دارد.

تاجران و کلاکی (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای در مورد بررسی تأثیر عملکرد پلیس بر احساس امنیت شهروندان تهرانی دریافته‌اند که توانمندی عملیاتی پلیس به تنهایی نمی‌تواند بر احساس امنیت شهروندان اثر بگذارد، بلکه آموزش و رفتار حرفه‌ای پلیس در تعامل با

جامعه و ارتقاء کیفیت عملکرد نیروی انتظامی در سطح جامعه احساس امنیت شهروندان نیز افزایش پیدا خواهد کرد.

هزارجریبی (۱۳۹۰) در پژوهشی در مورد احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری دریافت که بین احساس امنیت اجتماعی و گردشگران رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. همچنین براساس یافته‌های تحقیق گردشگران آفریقایی بیشترین احساس امنیت و گردشگران اروپایی کمترین احساس امنیت را داشته‌اند.

کامران و شعاع برآبادی (۱۳۸۹) در مطالعه‌ای دریافتند که بین احساس امنیت و شاخص‌هایی چون سرمایه اجتماعی، عملکرد رسانه‌ها، نقش نیروی انتظامی، پایگاه اجتماعی افراد و فضای فیزیکی شهر رابطه وجود دارد. در این پژوهش فضای فیزیکی به عنوان یکی از عوامل امنیت مطرح شده است.

ربانی، ادیبی و طاهری (۱۳۸۹) در پژوهشی در مورد عوامل مؤثر بر نقش و حضور نیروی انتظامی در ایجاد احساس امنیت در بین شهروندان اصفهانی دریافتند که بین نقش و حضور نیروی انتظامی و احساس امنیت در بین شهروندان اصفهانی بر حسب سرمایه اجتماعی و عملکرد رسانه‌های داخلی رابطه مستقیمی وجود دارد، اما بر حسب عملکرد رسانه‌های خارجی، قربانی شدن مستقیم و غیرمستقیم از جرم رابطه مستقیمی و غیرمستقیم وجود دارد. همچنین بین نقش نیروی انتظامی و احساس امنیت بر حسب منطقه محل سکونت، طبقه اجتماعی، سطح تحصیلات، سن جنس و وضعیت تأهل رابطه وجود ندارد.

عبدی، شرافتی‌پور و سجادی (۱۳۸۸) در پژوهشی در خصوص تأثیر عملکرد پلیس اجرائیات در افزایش احساس امنیت شهروندان مراجعه‌کننده به بوستان‌های تهران دریافتند که بین اقدامات پلیس اجرائیات در سطح بوستان‌ها و میزان احساس امنیت

مردم، میزان حضور مردم در سطح بوستان‌ها و کاهش حضور مجرمان در سطح بوستان‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

موحسام^۱ و تارلو^۲ (۱۹۹۵)، در پژوهشی مروری معتقدند که جنایات انجام گرفته علیه گردشگران، لزوم دخالت پلیس در امر امنیت گردشگران را الزامی می‌سازد و امنیت این گروه باید از طریق افسرانی تأمین شود که نگاه مثبت و همدلانه‌ای نسبت به گردشگران دارند.

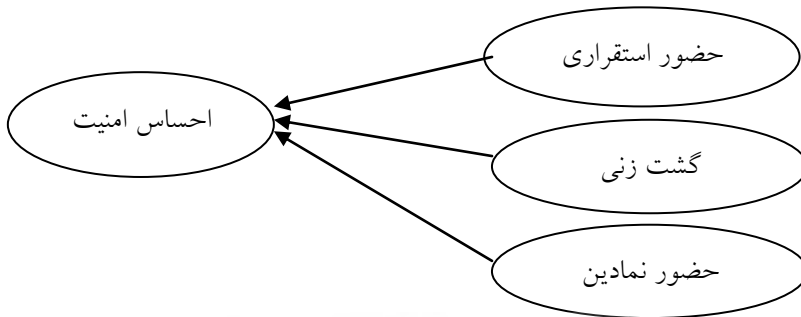
بریک^۳، تیلور^۴ اسپسن^۵ (۲۰۰۹)، در پژوهشی در مورد نگرش نوجوانان نسبت به پلیس دریافتند که قیود اجتماعی و مشغول شدن به بزهکاری واسطه بین تأثیر پلیس و نگرش نوجوانان نسبت به پلیس است. یعنی هرچه قیود اجتماعی بیشتری وجود داشته باشد و فرد بزهکارتر باشد، نگرش وی نسبت به پلیس منفی‌تر خواهد بود.

الگوی مفهومی پژوهش

بر اساس نظریه سامپسون، حضور پلیس در محل زندگی بر کاهش درک خطر احتمالی تأثیر مستقیم دارد (سامپسون، ۲۰۰۱، به نقل از کامران و شعاع برآبادی، ۱۳۸۹). از طرف دیگر رید معتقد است که پلیس به عنوان بخشی از دولت نقش نظارت و کنترل بیرونی و رسمی را در مدیریت امنیت عمومی در هر جامعه‌ای عهده‌دار است (رید، ۲۰۰۰؛ نقل از احمدی، ۱۳۸۴). فلسفه وجودی پلیس در این حوزه اساساً افزایش ضریب اطمینان خاطر و آرامش مردم و کاهش ضریب ناامنی افراد در شبکه روابط و مناسبات اجتماعی می‌باشند (عبدی، ۱۳۸۱).

1. Muehsam.
2. Tarlow.
3. Brick.
4. Taylor.
5. Esbensen.

لذا به نظر می‌رسد حضور پلیس به افزایش احساس امنیت و عدم حضور او به کاهش احساس امنیت در حیطه‌های مختلف امنیتی منجر می‌شود. لذا مدل مفهومی پژوهش حاضر به صورت زیر است:

منبع: پیشینه پژوهش با تأکید بر نظریات ساهپسون (۲۰۰۱) و رید (۲۰۰۱)

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع پیمایشی یا زمینه‌یابی می‌باشد که در آن از افراد خواسته می‌شود در مورد احساس امنیت خود در اثر حضور پلیس اظهار نظر کنند. روش پیمایشی برای بررسی توزیع ویژگی‌های یک جامعه آماری به کار می‌رود. این روش برای پاسخ به سؤالاتی نظیر «ماهیت شرایط موجود چگونه است؟»، «چه رابطه‌ای میان متغیرها وجود دارد؟» و «وضعیت موجود چگونه است؟» به کار می‌رود (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۷۷).

جامعه آماری شامل تفرج‌کنندگان در تفرجگاه‌های استان گلستان، مازندران و گیلان در زمستان ۱۳۹۲ بود. حجم نمونه براساس جدول رجسی و مورگان به نقل از بولا^۱ (۱۳۷۵) حدود ۴۰۰ نفر برآورد شد که برای اطمینان از عدم افت آزمودنی‌ها و با

1. Boula.

مشورت ناظر طرح به ۶۰۰ نفر افزایش یافت. بنابراین، تعداد نمونه ۶۰۰ نفر از تفرج-کنندگان بود.

روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بود. بدین ترتیب که تفرج‌کنندگان براساس استان، به ۳ گروه تقسیم شدند و از هر استان ۲۰۰ نفر و به طور کلی ۶۰۰ نفر انتخاب شده و پرسشنامه به آن‌ها داده شد تا تکمیل نمایند. در نمونه‌گیری طبقه‌ای، واحدهای جامعه مورد مطالعه در طبقه‌هایی که از نظر صفت متغیر همگن‌تر هستند، گروه‌بندی می‌شوند تا تغییرات آن‌ها در درون گروه‌ها کمتر شود. پس از آن از هر یک از طبقه‌ها تعدادی نمونه انتخاب می‌شود (سرمد و همکاران، ۱۳۷۷). محیط تحقیق تفرجگاه‌های استان گلستان نظیر نهارخوران گرگان، آبشار کبود وال، آبشار شیر آباد و نیز تفرجگاه‌های استان مازندران و گیلان بود.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته احساس امنیت در حضور پلیس بود. این پرسشنامه شامل ۱۵ عبارت است که آزمودنی باید با توجه به سه موقعیت حضور استقراری، حضور گشت‌زنی و حضور نمادین این عبارات را در مورد احساس فاعلی امنیت درجه‌بندی نماید. در هر موقعیت سه نوع احساس امنیت جانی، مالی و حیثیتی مطرح است که به هر کدام ۵ عبارت اختصاص دارد. عبارت ۱ تا ۵ احساس امنیت جانی، ۶ تا ۱۰ احساس امنیت مالی و ۱۱ تا ۱۵ احساس امنیت حیثیتی را می‌سنجد. این پرسشنامه پس از تدوین برای ارزیابی بر روی ۶۰۰ نفر اجرا شده و پایایی آن سنجیده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس احساس امنیت جانی ۰/۹۳، برای زیرمقیاس احساس امنیت مالی ۰/۹۱، برای احساس امنیت حیثیتی ۰/۹۳ و برای نمره احساس امنیت به طور کلی ۰/۹۶ برآورد گردید همچنین برای سنجش روایی صوری از نظر متخصصان و اساتید استفاده شد که نشان از روایی بالای پرسشنامه داشت.

یافته‌های پژوهش

الف) یافته‌های توصیفی

ابتدا به فراوانی و درصد آزمودنی‌ها بر حسب سن، جنس، وضعیت تأهل، استان محل زندگی و بومی بودن پرداخته می‌شود.

جدول ۱: فراوانی و درصد افراد گروه نمونه بر حسب سن

درصد	فراوانی	سن
۱۱/۵	۶۹	۲۰ سال و پایین‌تر
۴۷/۷	۲۸۵	۲۱-۳۰ سال
۱۸/۴	۱۱۰	۳۱-۴۰ سال
۹/۴	۵۶	۴۱-۵۰ سال
۳/۷	۲۲	۵۱-۶۰ سال
۱/۵	۹	۶۱-۷۰ سال
۷/۹	۴۷	نامعلوم
۱۰۰	۵۹۸	کل

جدول ۱ نشان می‌دهد که ۱۱/۵ درصد افراد نمونه ۲۰ ساله و پایین‌تر، ۴۷/۷ درصد ۲۰-۳۰ ساله، ۱۸/۴ درصد ۳۱-۴۰ ساله، ۹/۴ درصد ۴۱-۵۰ ساله، ۳/۷ درصد ۵۱-۶۰ ساله و ۱/۵ درصد ۶۱-۷۰ ساله و سن ۷/۹ درصد افراد نامعلوم است. بنابراین بخش زیادی از افراد بین ۲۰-۴۰ ساله هستند. همچنین، میانگین سنی، ۳۰/۳۳ سال و انحراف استاندارد آن ۱۰/۱۷ سال می‌باشد. حداقل سن ۱۸ سال و حداکثر آن ۶۹ سال است.

جدول ۲: فراوانی و درصد افراد گروه نمونه بر حسب جنس

درصد	فراوانی	جنس
۴۴/۴	۲۶۵	زن
۵۲/۳	۳۱۳	مرد
۳/۳	۲۰	نامعلوم
۱۰۰	۵۹۸	کل

جدول ۲ نشان می‌دهد که ۴۴/۴ درصد افراد نمونه زن و ۵۲/۳ درصد آنها مرد هستند و جنسیت ۳/۳ درصد افراد معلوم نیست.

جدول ۳: فراوانی و درصد افراد گروه نمونه بر حسب وضعیت تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد
مجرد	۲۹۲	۴۸/۸
متأهل	۲۹۷	۴۶/۷
سایر	۹	۱/۵
نامعلوم	۱۸	۳
کل	۵۹۸	۱۰۰

جدول ۳ نشان می‌دهد که ۴۸/۸ درصد افراد مجرد، ۴۶/۷ درصد متأهل، ۱/۵ درصد افراد سایر وضعیت تأهل (مطلقه، متارکه و بیوه) هستند و وضعیت تأهل ۳ درصد افراد نامعلوم است.

جدول ۴: فراوانی و درصد افراد گروه نمونه بر حسب استان محل زندگی

محل زندگی	فراوانی	درصد
گیلان	۲۰۱	۳۳/۶
مازندران	۱۹۸	۳۳/۲
گلستان	۱۹۹	۳۳/۲
کل	۵۹۸	۱۰۰

جدول ۴ نشان می‌دهد که ۳۳/۶ درصد افراد ساکن استان گیلان، ۳۳/۲ درصد ساکن استان مازندران و ۳۳/۲ درصد آزمودنی‌ها ساکن استان گلستان هستند.

جدول ۵: فراوانی و درصد افراد گروه نمونه بر حسب بومی بودن

منطقه	فراوانی	درصد
بومی	۵۳۵	۸۹/۵
غیر بومی	۳۹	۶/۵
نامعلوم	۲۴	۴
کل	۵۹۸	۱۰۰

جدول ۵ نشان می‌دهد که ۸۹/۵ درصد افراد بومی، ۶/۵ درصد غیر بومی و بومی بودن ۴ درصد از افراد نامعلوم است.

وضعیت احساس امنیت در تفرجگاه‌ها چگونه است؟

جدول ۶: میانگین، انحراف استاندارد، حداقل و حداکثر احساس امنیت در انواع

حضور پلیس

نوع امنیت	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
امنیت در حضور استقراری	۵۳/۳۲	۱۴/۰۶	۱۵	۷۵
امنیت در حضور گشت‌زنی	۴۸/۲۸	۱۳/۱۳	۱۵	۷۵
امنیت در حضور نمادین	۳۵/۵۶	۱۶/۱۸	۱۵	۷۵
احساس امنیت کلی	۱۳۷/۱۷	۳۳/۱۷	۴۵	۲۲۵

جدول ۶ نشان می‌دهد که میانگین احساس امنیت در حضور استقراری ۵۳/۳۲ با انحراف استاندارد ۱۴/۰۶، در حضور گشت‌زنی ۴۸/۲۸ با انحراف استاندارد ۱۳/۱۳، در حضور نمادین ۳۵/۵۶ با انحراف استاندارد ۱۶/۱۸ و در احساس امنیت کلی ۱۳۷/۱۷ با انحراف استاندارد ۳۳/۱۷ است. احساس امنیت در حضور واقعی چه به صورت استقراری و چه به صورت گشت‌زنی بالاتر از میانگین مورد انتظار (۳۷/۵) و در حضور نمادین از میانگین مورد انتظار اندکی پایین‌تر است. همچنین احساس امنیت کلی بالاتر

از میانگین مورد انتظار (۱۱۲/۵) است. بنابراین، مردم در حضور پلیس بخصوص به صورت استقراری و گشت‌زنی احساس امنیت خوبی دارند.

ب) یافته‌های استنباطی

بین حضور فیزیکی و نمادین پلیس در احساس امنیت تفرج‌کنندگان در تفرجگاه‌ها تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۷: آزمون t تفاوت بین میانگین‌ها به لحاظ احساس امنیت در حضور فیزیکی و

نمادین پلیس

نوع احساس امنیت	نوع حضور	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
امنیت جانی	استقراری	۱۷/۸۴	۵/۰۲	۲۱/۳۸	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۷۴	۵/۷۷			
امنیت مالی	استقراری	۱۷/۸۴	۵/۰۳	۲۱/۱۶	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۸۹	۵/۶۳			
امنیت حیثیتی	استقراری	۱۷/۶۴	۵/۱۷	۲۰/۲۸	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۹۳	۵/۵۴			
امنیت کلی	استقراری	۵۳/۳۲	۱۴/۰۶	۲۲/۴۳	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۳۵/۵۶	۱۶/۱۹			
امنیت جانی	گشت‌زنی	۱۶/۲۱	۴/۶۵	۱۷/۸۲	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۷۴	۵/۷۷			
امنیت مالی	گشت‌زنی	۱۶/۲۲	۴/۷۴	۱۸/۰۹	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۸۹	۵/۶۳			
امنیت حیثیتی	گشت‌زنی	۱۵/۸۵	۴/۹۲	۱۶/۰۹	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۱/۹۳	۵/۵۴			
امنیت کلی	گشت‌زنی	۴۸/۲۷	۱۳/۱۳	۱۸/۸۷	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۳۵/۵۶	۱۶/۱۹			

جدول ۷ نشان می‌دهد که به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور فیزیکی و نمادی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. بنابراین، فرضیه تأیید می‌شود.

بین حضور پلیس به صورت استقراری و گشت‌زنی در احساس امنیت تفرج‌کنندگان در تفرجگاه‌ها تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۸: آزمون t تفاوت بین میانگین‌ها به لحاظ احساس امنیت در حضور استقراری و گشت‌زنی پلیس

نوع احساس امنیت	نوع حضور	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
امنیت جانی	استقراری	۱۷/۸۴	۵/۰۲	۸/۳۶	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۶/۲۱	۴/۶۵			
امنیت مالی	استقراری	۱۷/۸۴	۵/۰۳	۸/۵۵	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۶/۲۲	۴/۷۴			
امنیت حیثیتی	استقراری	۱۷/۶۴	۵/۱۷	۹/۳۲	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۱۵/۸۵	۴/۹۲			
امنیت کلی	استقراری	۵۳/۳۲	۱۴/۰۶	۱۰/۲۴	۵۹۷	۰/۰۰۰۱
	نمادی	۴۸/۲۸	۱۳/۱۳			

جدول ۸ نشان می‌دهد که به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور استقراری و گشت‌زنی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. بنابراین، فرضیه تأیید می‌شود.

بین زنان و مردان در احساس امنیت در هنگام حضور پلیس در تفرجگاه‌ها تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۹: آزمون t تفاوت بین میانگین‌ها به لحاظ احساس امنیت مردان و زنان

نوع حضور	نوع احساس امنیت	جنسیت	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
حضور استقراری	امنیت جانی	مرد	۱۷/۸۱	۵/۰۸	-۰/۶۹	۵۷۶	۰/۴۹
		زن	۱۸/۰۹	۴/۸			
	امنیت مالی	مرد	۱۷/۴۹	۵/۱۹	-۲/۰۳	۵۷۶	۰/۰۴۳
		زن	۱۸/۳۳	۴/۷۷			
	امنیت حیثیتی	مرد	۱۷/۲۹	۵/۳۵	-۲/۳۴	۵۷۲/۶۵	۰/۰۲
		زن	۱۸/۲۸	۴/۸۸			
امنیت کلی	مرد	۵۲/۵۸	۱۴/۴۸	-۱/۸۳	۵۷۶	۰/۰۷	
	زن	۵۴/۷۱	۱۳/۳۲				
حضور گشت زنی	امنیت جانی	مرد	۱۶/۳۳	۴/۶۸	۰/۱۶	۵۷۶	۰/۸۷
		زن	۱۶/۲۶	۴/۵۴			
	امنیت مالی	مرد	۱۶/۲۶	۴/۹۲	-۰/۱۱	۵۷۰/۹۶	۰/۹۱
		زن	۱۶/۳	۴/۵۸			
	امنیت حیثیتی	مرد	۱۵/۹۶	۴/۹۳	۰/۳۱	۵۷۶	۰/۷۶
		زن	۱۵/۸۳	۴/۹۹			
امنیت کلی	مرد	۴۸/۵۵	۱۳/۴۶	۰/۱۳	۵۷۶	۰/۸۹	
	زن	۴۸/۴	۱۲/۸۸				
حضور نمادین	امنیت جانی	مرد	۱۱/۶۱	۵/۷۴	-۰/۶۶	۵۷۶	۰/۵۱
		زن	۱۱/۹۳	۵/۸۷			
	امنیت مالی	مرد	۱۱/۷۷	۵/۶۲	۰/۶۸	۵۷۶	۰/۴۹
		زن	۱۲/۰۹	۵/۷۴			
	امنیت حیثیتی	مرد	۱۱/۸۴	۵/۵۳	-۰/۲۹	۵۷۶	۰/۷۷
		زن	۱۱/۹۷	۵/۶۳			
امنیت کلی	مرد	۳۵/۲۱	۱۶/۲۲	-۰/۵۷	۵۷۶	۰/۵۷	
	زن	۳۵/۹۹	۱۶/۳۱				

جدول ۹ نشان می‌دهد که به لحاظ امنیت مالی و حیثیتی در حضور استقراری پلیس بین زنان و مردان تفاوت معنادار وجود دارد و در دیگر مؤلفه‌های احساس امنیت و نیز احساس امنیت کلی در زنان و مردان تفاوت معنادار وجود ندارد. بنابراین، فرضیه رد می‌شود.

بین انواع احساس امنیت (جانی، مالی، حیثیتی) هنگام حضور پلیس در تفرجگاه‌ها تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۱۰: آزمون t تفاوت بین میانگین‌ها به لحاظ انواع احساس امنیت

نوع حضور	نوع احساس امنیت	میانگین	انحراف استاندارد	آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری
حضور استقراری	امنیت جانی	۱۷/۸۴	۵/۰۲	۰/۰۳	۵۹۷	۰/۹۸
	امنیت مالی	۱۷/۸۴	۵/۰۳			
	امنیت جانی	۱۷/۸۴	۵/۰۲	۱/۳۲	۵۹۷	۰/۱۹
	امنیت حیثیتی	۱۷/۶۴	۵/۱۷			
	امنیت مالی	۱۷/۸۴	۵/۰۳	۱/۵۴	۵۹۷	۰/۱۲
	امنیت حیثیتی	۱۷/۶۴	۵/۱۷			
حضور گشت‌زنی	امنیت جانی	۱۶/۲۱	۴/۶۵	-۰/۰۸	۵۹۷	۰/۹۳
	امنیت مالی	۱۶/۲۲	۴/۷۴			
	امنیت جانی	۱۶/۲۱	۴/۶۵	۲/۴۷	۵۹۷	۰/۰۱۴
	امنیت حیثیتی	۱۵/۸۵	۴/۹۲			
	امنیت مالی	۱۶/۲۲	۴/۷۴	۳/۰۱	۵۹۷	۰/۰۰۳
	امنیت حیثیتی	۱۵/۸۵	۴/۹۲			
حضور نمادین	امنیت جانی	۱۱/۷۴	۵/۷۷	-۱/۳۷	۵۹۷	۰/۱۷
	امنیت مالی	۱۱/۸۹	۵/۶۳			
	امنیت جانی	۱۱/۷۴	۵/۷۷	-۱/۴۶	۵۹۷	۰/۱۴
	امنیت حیثیتی	۱۱/۹۳	۵/۵۴			
	امنیت مالی	۱۱/۸۹	۵/۶۳	۰/۳۲	۵۹۷	۰/۷۵
	امنیت حیثیتی	۱۱/۹۳	۵/۵۴			

جدول ۱۰ نشان می‌دهد که فقط در حضور پلیس به صورت گشت‌زنی بین امنیت جانی و حیثیتی و نیز مالی و حیثیتی تفاوت معنادار وجود دارد و در سایر نحوه‌های حضور بین انواع احساس امنیت (جانی، مالی و حیثیت) تفاوت معنادار وجود ندارد. بنابراین، فرضیه رد می‌شود.

به لحاظ احساس امنیت بین افراد استان‌های گلستان، مازندران و گیلان تفاوت معنادار وجود دارد.

جدول ۱۱: میانگین و انحراف استاندارد احساس امنیت در استان‌های گیلان، مازندران

و گلستان

نوع حضور پلیس	استان	میانگین	انحراف استاندارد
حضور استقراری	گیلان	۴۹/۰۵	۱۳/۸۱
	مازندران	۵۵/۷۷	۱۴/۴۹
	گلستان	۵۵/۲	۱۲/۸۹
حضور گشت‌زنی	گیلان	۴۵/۸۴	۱۱/۴۷
	مازندران	۵۲/۲۷	۱۴/۳۱
	گلستان	۴۶/۷۷	۱۲/۶
حضور نمادین	گیلان	۳۱/۴۷	۱۱/۰۹
	مازندران	۴۶/۰۹	۱۷/۹۸
	گلستان	۲۹/۲۳	۱۳/۲۷

جدول ۱۲: تحلیل واریانس تفاوت بین میانگین استان‌ها به لحاظ احساس امنیت در انواع حضور پلیس

سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	منبع تغییرات	نوع حضور
۰/۰۰۰۱	۱۴/۶۸	۲۷۷۴/۰۹	۲	۵۵۴۸/۱۸	بین گروهی	حضور استقراری
			۵۹۵	۱۱۲۴۱۴/۵۳	درون گروهی	
			۵۹۷	۱۱۷۹۶۲/۷۱	کل	
۰/۰۰۰۱	۱۴/۵۸	۲۴۰۳/۴۱	۲	۴۸۰۶/۸۲	بین گروهی	حضور گشت- زنی
		۱۶۴/۸۴	۵۹۵	۹۸۰۸۱/۵۵	درون گروهی	
			۵۹۷	۱۰۲۸۸/۳۶	کل	
۰/۰۰۰۱	۸۰/۳۹	۱۶۶۳۷/۰۷	۲	۳۳۲۷۴/۱۴	بین گروهی	حضور نمادین
		۲۰۶/۹۶	۵۹۵	۱۲۳۱۳۸/۹۵	درون گروهی	
			۵۹۷	۱۵۶۴۱۳/۰۸	کل	

جدول ۱۲ نشان می‌دهد که بین استان‌های گیلان، مازندران و گلستان به لحاظ احساس امنیت در حضور پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. بنابراین، فرضیه تأیید می‌شود. برای بررسی دقیق‌تر و یافتن تفاوت بین میانگین‌ها از آزمون تعقیبی شفه استفاده شد.

جدول ۱۳: آزمون تعقیبی شفه برای بررسی تفاوت دو به دوی میانگین‌ها

نوع حضور	متغیر اول	متغیر دوم	میانگین تفاوت‌ها	انحراف استاندارد	سطح معناداری
حضور استقراری	گیلان	مازندران	۶/۷۲-	۱/۳۸	۰/۰۰۰۱
	گیلان	گلستان	۶/۱۴-	۱/۳۷	۰/۰۰۰۱
	مازندران	گلستان	۰/۵۸	۱/۳۸	۰/۹۱
حضور گشت‌زنی	گیلان	مازندران	۶/۴۳-	۱/۲۸	۰/۰۰۰۱
	گیلان	گلستان	۰/۹۳-	۱/۲۸	۰/۷۷
	مازندران	گلستان	۵/۵	۱/۲۹	۰/۰۰۰۱
حضور نمادین	گیلان	مازندران	۱۴/۶۲-	۱/۴۴	۰/۰۰۰۱
	گیلان	گلستان	۲/۲۴	۱/۴۴	۰/۳۰
	مازندران	گلستان	۱۶/۸۵	۱/۴۴	۰/۰۰۰۱

جدول ۱۳ نشان می‌دهد که به لحاظ احساس امنیت در حضور استقراری بین استان‌های گیلان و مازندران و نیز گیلان و گلستان تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت در حضور گشت‌زنی بین استان گیلان و مازندران و نیز مازندران و گلستان تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت در حضور نمادین بین استان گیلان و مازندران و نیز مازندران و گلستان تفاوت معنادار وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

سؤال اول این پژوهش به وضعیت احساس امنیت در تفرجگاه‌ها می‌پردازد. نتایج پژوهش در این خصوص نشان می‌دهد که احساس امنیت در حضور واقعی چه به صورت استقراری و چه به صورت گشت‌زنی بالاتر از میانگین مورد انتظار و در حضور نمادین از میانگین مورد انتظار اندکی پایین‌تر است. همچنین احساس امنیت کلی بالاتر از میانگین مورد انتظار است. بنابراین، مردم در حضور پلیس به‌خصوص به صورت استقراری و گشت‌زنی احساس امنیت خوبی دارند. در این خصوص نتیجه این پژوهش

با نتایج تاجران و کلاکی (۱۳۸۸)، ربانی و افشار کهن (۱۳۸۳) و ترابی و همکاران (۱۳۷۸) همخوان است. در پژوهش‌های پیشین از جمله ربانی و افشار کهن (۱۳۷۸) یافت شد که ۷۱ درصد افراد نقش نیروی انتظامی را در تأمین امنیت متوسط و بالاتر دانسته‌اند.

به نظر می‌رسد امروزه نقش پلیس در احساس امنیت پررنگ تر شده است. چرا که، امروزه با پیچیده‌تر شدن جوامع و نیز روابط انسانی و افزایش آسیب‌های روانی و اجتماعی نقش یک نیروی تأمین امنیت برجسته‌تر شده است. از طرف دیگر، نیروی پلیس هم در سال‌های اخیر نیاز به آموزش نیروها برای تغییر در رفتار حرفه‌ای را دریافته است و به اجرای آن همت گماشته است. تاجران و کلاکی (۱۳۸۸) دریافته‌اند که آموزش بر رفتار حرفه‌ای پلیس تأثیرگذار است. ممکن است این نگاه مثبت به پلیس و احساس امنیت در حضور او تحت تأثیر رفتار حرفه‌ای و مناسب پلیس باشد. به علاوه، امروزه مردم پلیس را از خود و خود را از پلیس می‌دانند. لذا در حضور پلیس احساس امنیت می‌کنند. هر چه این حضور واقعی‌تر و کامل‌تر باشد، احساس امنیت نیز بیشتر خواهد بود. کما این که، در این پژوهش می‌بینیم حضور استقراری بیشتر از حضور گشت‌زنی و هر دو بیشتر از حضور نمادین به احساس امنیت کمک می‌کنند.

در این پژوهش به مقایسه احساس امنیت تفرج‌کنندگان در حضور فیزیکی و نمادین پلیس در تفرجگاه‌ها پرداخته شده است. نتایج پژوهش در این خصوص نشان می‌دهد که به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور فیزیکی و نمادی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. در گذشته پژوهشی که به طور مستقیم به این موضوع پرداخته باشد، یافت نشد. اما نتایج پژوهش حاضر با پژوهش‌های بمانیان و همکاران (۱۳۷۸) و عبدی، شرافتی‌پور و سجادی (۱۳۸۸) به طور تلویحی همخوان است.

حضور واقعی پلیس می‌تواند این احساس را در افراد ایجاد کند که از حیث مالی، جانی و حیثیتی در امان هستند. اگرچه حضور نمادین هم می‌تواند در این امر نقش داشته باشد، اما حضور واقعی این احساس را بیشتر و کاملتر ایجاد می‌کند. حضور واقعی پلیس می‌تواند این احساس را ایجاد کند که در صورت بروز هرگونه مشکل افراد می‌توانند به یک نیروی پشتیبان دسترسی داشته باشند که از آن‌ها دفاع کند. لذا، لازم است برای ایجاد احساس امنیت بیشتر در تفرجگاه‌ها پلیس حضوری واقعی داشته باشد.

مقایسه احساس امنیت تفرج کنندگان در حضور پلیس به صورت استقراری و گشت‌زنی نیز مورد توجه قرار گرفته است. نتایج پژوهش در این خصوص نشان می‌دهد که به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج کنندگان بین حضور استقراری و گشت‌زنی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. در این خصوص پژوهشی که در گذشته به این موضوع پرداخته باشد، یافت نشد.

طبیعی است که حضور پلیس هر چه واقعی‌تر و کامل‌تر باشد، بیشتر می‌تواند احساس امنیت را در تفرج کنندگان ایجاد کند. لذا، حضور استقراری نسبت به حضور گشت‌زنی بیشتر احساس امنیت را در تفرج کنندگان ایجاد می‌کند. بنابراین، بهتر است که پلیس در تفرجگاه‌ها حضوری استقراری داشته باشد و به گشت‌زنی صرف اکتفا نکند.

فرضیه سوم به مقایسه زنان و مردان در احساس امنیت در هنگام حضور پلیس در تفرجگاه‌ها می‌پردازد. نتایج پژوهش در این مورد حاکی از آن است که به لحاظ احساس بین زنان و مردان تفاوت معنادار وجود ندارد. بدین ترتیب، نتایج پژوهش با نتایج پژوهش‌های بهیان و فیروزآبادی (۱۳۹۲) و ربانی و همکاران (۱۳۸۹) که دریافتند جنسیت یکی از عوامل مؤثر بر احساس امنیت است، ناهمخوان است.

در بسیاری از پژوهش‌ها و نظریه‌ها احساس امنیت در مردان و زنان متفاوت گزارش شده است. چرا که مردان از نیروی بدنی بالاتری نسبت به زنان برخوردارند و به همین

نسبت در هنگام بروز خطر یا تهدید بهتر می‌توانند از خود دفاع کنند. اما، در پژوهش حاضر چنین نتیجه‌ای به دست نیامد. این امر شاید به این دلیل باشد که در این پژوهش به احساس امنیت در حضور پلیس پرداخته شده است. بنابراین، حضور پلیس خود می‌تواند احساس امنیت بیشتری را در زنان ایجاد کند و تفاوت احساس امنیت بین زنان و مردان کاهش یابد و حتی از بین برود.

مقایسه انواع احساس امنیت (جانی، مالی، حیثیتی) هنگام حضور پلیس در تفرجگاه‌ها نیز مد نظر قرار گرفته است. نتایج پژوهش در این خصوص نشان می‌دهد که بین انواع احساس امنیت (جانی، مالی و حیثیت) در نحوه حضور متفاوت پلیس تفاوت معنادار وجود ندارد. پژوهش‌های پیشین به این موضوع توجه چندانی نکرده‌اند و در این مورد پژوهشی یافت نشد.

وقتی موضع امنیت پیش می‌آید، نوع آن تفاوت چندانی ندارد. در واقع، انواع امنیت ارتباط تنگاتنگی با یکدیگر دارند و وقتی فرد در یک زمینه احساس امنیت کند، احتمالاً در زمینه‌های دیگر هم این احساس وجود خواهد داشت. بنابراین، طبیعی است که بین انواع امنیت تفاوت معناداری وجود نداشته باشد.

مقایسه تفرج‌کنندگان استان‌های گلستان، مازندران و گیلان در احساس امنیت نیز نشان

می‌دهد که بین استان‌های گیلان، مازندران و گلستان به لحاظ احساس امنیت در حضور پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های گروسی و همکاران (۱۳۸۶)، ساروخانی و نویدنیا (۱۳۸۵) و ربانی و همکاران (۱۳۸۹) که محل سکونت را با احساس امنیت مرتبط می‌دانند، همخوان است.

محل سکونت خود می‌تواند بر احساس امنیت اثر بگذارد. چه، بعضی مکان‌ها امن‌تر و بعضی از آن‌ها ناایمن‌تر است. امنیت محل زندگی تحت تأثیر عوامل بی‌شماری قرار

دارد. از نوع فیزیک محیط گرفته تا باورهای فردی و فرهنگی، عملکرد رسانه‌ها، نوع ثروت موجود، عملکرد پلیس و ... همه در احساس امنیت دخیلند. بنابراین، طبیعی است که بین استان‌های مختلف در احساس امنیت تفاوت وجود داشته باشد.

در مجموع نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مردم در حضور پلیس به خصوص به صورت استقراری و گشت‌زنی احساس امنیت خوبی دارند. به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور فیزیکی و نمادی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت و مؤلفه‌های آن در تفرج‌کنندگان بین حضور استقراری و گشت‌زنی پلیس تفاوت معنادار وجود دارد. به لحاظ احساس امنیت بین زنان و مردان تفاوت معنادار وجود ندارد. بین انواع احساس امنیت (جانی، مالی و حیثیتی) با توجه به نحوه حضور پلیس تفاوت معنادار وجود ندارد. بین استان‌های گیلان، مازندران و گلستان به لحاظ احساس امنیت در حضور پلیس تفاوت معنادار وجود دارد.

پیشنهادها

با توجه به اینکه بر طبق نتایج پژوهش احساس امنیت در حضور واقعی پلیس به طور معناداری بیشتر از حضور نمادین است، هم فرماندهان انتظامی و هم مدیریت سایت تفرجگاه‌ها باید امکان حضور واقعی پلیس را هر چه بیشتر فراهم نمایند. به علاوه، با توجه به اینکه احساس امنیت در حضور استقراری نسبت به حضور گشت‌زنی بیشتر است. لذا، فرماندهان انتظامی و نیز مدیریت تفرجگاه‌ها باید هر چه بیشتر زمینه حضور استقراری پلیس را فراهم نمایند و به حضور گشت‌زنی اکتفا نشود. با توجه به اینکه بین استان‌های گلستان، مازندران و گیلان به لحاظ احساس امنیت تفاوت وجود دارد. نگاهی به جدول ۱۲ نشان می‌دهد که به طور کلی گردشگران استان مازندران، گلستان و گیلان به ترتیب بیشترین احساس امنیت را دارند. لذا، باید فرماندهان انتظامی در

استان‌های گیلان و گلستان توجه بیشتری را به موضوع احساس امنیت در تفرجگاه‌ها مبذول دارند. از آنجا که آموزش رفتار حرفه‌ای به پلیس می‌تواند به ارتباط بهتر پلیس با مردم منجر شود، برگزاری کلاس‌های آموزشی در زمینه آموزش رفتار حرفه‌ای و مناسب به نیروهای پلیس می‌تواند بر احساس امنیت مردم در حضور پلیس تأثیر بسزایی بگذارد. بهبود وضعیت امکانات پلیس در تفرجگاه‌ها می‌تواند زمینه حضور مؤثرتر پلیس در تفرجگاه‌ها را فراهم کند و در نتیجه منجر به احساس امنیت بیشتر در مردم شود. اطلاع‌رسانی مناسب از عملکرد پلیس در رسانه‌ها نیز می‌تواند مردم را نسبت به نقش پلیس آگاه‌تر ساخته و لذا به احساس امنیت بیشتر در مردم و بخصوص تفرجگران شود. ایجاد تغییراتی در فضای تفرجگاه‌ها برای تأمین امنیت نیز می‌تواند احساس امنیت بیشتر در گردشگران فراهم نماید. اطلاع‌رسانی مناسب پلیس برای رعایت نکات امنیتی به مردم نیز به احیای نقش پلیس به عنوان تأمین‌کننده امنیت می‌انجامد و احساس امنیت در حضور پلیس را افزایش می‌دهد. علاوه بر هم این موارد پیشنهاد می‌شود تفرجگاه‌ها درجه‌بندی شوند و با توجه به اهمیت هر یک از تفرجگاه‌ها حضور استقرار، گشت‌زنی و حضور تلویحی در نظر گرفته شود. همچنین، مطلوب است نقش سایر ارگان‌ها مانند اداره محیط زیست و ... در ایجاد امنیت مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

- احمدی، حبیب (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی انحرافات. تهران: انتشارات سمت.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۱). ساختار و تأویل امنیت، درآمدی بر روش‌شناسی تفسیری. مطالعات راهبردی. صص ۳۰-۱۱.
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۲). ساختار اجتماعی امنیت، مطالعه موردی جمهوری اسلامی ایران. مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت اجتماعی، صص ۱۳۱-۸۳.
- بمانیان، محمدرضا؛ رفیعیان، مجتبی؛ ضابطیان، الهام (۱۳۸۷). امنیت تردد زنان در فضاهای شهری و سنجش مشارکتی آن‌ها در بخش مرکزی شهر تهران. مجله علمی-پژوهشی تحقیقات زنان، صص ۵۶-۳۹.
- بوزان، باری (۱۳۷۸). مردم، دولت‌ها و هراس، ناشر. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی، صص ۶۱-۸.
- بهیان، شاپور؛ فیروز آبادی، آمنه (۱۳۹۲). بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهرها (مطالعه موردی شهر کرمان). مطالعات جامعه‌شناختی شهری، صص ۱۲۲-۱۰۳.
- تاجران، عزیزاله، کلاکی، حسن (۱۳۸۸). بررسی تأثیر عملکرد پلیس بر احساس امنیت شهروندان تهرانی. فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، شماره ۴(۴)، صص ۵۸۶-۵۶۱.
- ترابی، یوسف؛ پاینده، علی؛ حاجی‌زاده، محسن (۱۳۸۷). عملکرد پلیس در اجرای طرح ارتقای امنیت اجتماعی با رویکرد مواد مخدر از دیدگاه مردم یزد. مطالعات مدیریت انتظامی، شماره ۳(۱)، صص ۵۳-۶۴.

ربانی خوراسگانی، رسول؛ افشارکهن، جواد (۱۳۸۳). شهرنشینی و امنیت، تحقیق در عوامل و شرایط مؤثر بر امنیت شهرها: مورد شهر جدید بهارستان. مجله پژوهشی دانشگاه اصفهان (علوم انسانی).

ربانی، رسول؛ ادیبی، مهدی؛ طاهری، زهرا (۱۳۸۹). تبیین جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر نقش و حضور نیروی انتظامی در ایجاد احساس امنیت در بین شهروندان اصفهانی در سال ۱۳۸۸. فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۱۲ (۳، پیاپی ۴۸)، صص ۷۵-۱۱۰.

ضرابی، اصغر؛ شرفی، زکیه؛ زنگنه، مهدی (۱۳۹۱). سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، شماره ۱ (۲)، صص ۱۲۱-۱۰۳.

طاهری، زهرا؛ ربانی، رسول؛ ادیبی سده، مهدی (۱۳۹۱). رابطه نقش پلیس و احساس امنیت در شهر اصفهان سال ۱۳۸۸. پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، شماره ۱ (۱)، صص ۳۸-۲۱.

عبدی، توحید (۱۳۸۱) تاملی در امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۴ (۴).

عبدی، توحید؛ شرافتی پور، جعفر؛ سجادی، سیدغلامرضا (۱۳۸۸). تأثیر عملکرد پلیس اجرائیات در افزایش احساس امنیت شهروندان مراجعه کننده به بوستان‌های تهران. فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، شماره ۴ (۴)، صص ۶۰۰-۵۸۷.

عظیمی هاشمی، مژگان (۱۳۸۴). تحلیل مقایسه‌ای احساس امنیت اجتماعی- اقتصادی مردم مشهد و کشور. فرهنگ خراسان، شماره ۱۳.

قالیباف، محمدباقر (۱۳۸۴). راهبردهای تامین امنیت اجتماعی در شرایط تحول نسلی. مجموعه مقالات کنکاش بر جنبه های مختلف امنیت عمومی و پلیس. تهران: انتشارات دانشگاه علوم انتظامی.

کامران، حسن؛ شعاع برآبادی، علی (۱۳۸۹). بررسی امنیت شهری در شهرهای مرزی: مطالعه موردی شهر تایباد. جغرافیا، شماره ۸(۲۵)، صص ۴۶-۲۵.

گروسی، سعیده؛ میرزایی، جلال؛ شاهرخی، احسان (۱۳۸۶). بررسی رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت (مطالعه موردی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد جیرفت). فصلنامه دانش انتظامی، شماره ۹(۲)، صص ۳۹-۲۶.

گیدنز، آنتونی (۱۳۷۶). آتومی جامعه شناسی. ترجمه منوچهر صبوری، تهران: نشرنی.

ماندل، رابرت (۱۳۷۷). چهره متغیر امنیت ملی. تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.

ناجا (۱۳۸۳). بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی در بین حاشیه‌نشینان تهران بزرگ به تفکیک مناطق. تهران: معاونت اجتماعی و ارشاد فاتب.

Bilgin, P., Booth, K. & Jones, R. W. (1998). Security Studies: The Next Stage? *Inverno* 48(2): 131-157.

Brick, B. T., Taylor, T. J., Esbensen, F. A. (2009). Juvenile attitudes towards the police: The importance of subcultural involvement and community ties. *Journal of Criminal Justice*, 37(5) : 488-495.

Derian, J. D. (1998). The value of security: Hobbes , Marx, Nietzsche and Baudrillard. in "on security" Lipschutz, R. D. (Ed). New York.

Ferguson, Kritslin, M. & Mindel, Chales, T. (2007). Modeling fear of crime in Dallas neighborhoods: A test of social capital theory. *Crime & Delinquency*, 53(3): 322-349.

Lamborpoulo, E. (2007). Citizen's safety, business trust and Greek police. *International Review of Administration Science*, 70(1): 89-110.

Muehsam, M. J., Tarlow, P. E. (1995). Involving the police in tourism. *Tourism Management*, 16(1): 9-14.

